

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 16 grudnia 2019 roku powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystąpił przeciwko H. K. z roszczeniem o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej następujących sum pieniężnych:

- 299.454,27 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonych od dnia 12 grudnia 2019 roku do dnia zapłaty z tytułu niespłaconej należności głównej,
- 7.373,96 zł z tytułu odsetek umownych (kapitałowych) naliczonych do dnia 8 lipca 2019 roku,
- 18.306,92 zł z tytułu odsetek umownych za opóźnienie naliczonych do dnia 11 grudnia 2019 roku.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż zawarł z pozwaną umowę kredytu gotówkowego na kwotę 325.135,15 zł, która to z uwagi na brak regulowania zobowiązania ze strony pozwanej, została jej wypowiedziana, co skutkowało postawieniem zobowiązania w pełnej jego wysokości w stan natychmiastowej wymagalności.

(pozew w post. elektronicznym k.4-9)

Postanowieniem wydanym w dniu 28 stycznia 2020 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wobec braku stwierdzenia podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, przekazał sprawę do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Łodzi jako właściwy z uwagi na miejsce zamieszkania pozwanej.

(postanowienie, k.11)

Odpis pozwu doręczono pozwanej w dniu 2 czerwca 2020 roku.

(potwierdzenie doręczenia k. 97)

W piśmie procesowym złożonym w dniu 15 marca 2022 roku pozwana wniosła o odrzucenie powództwa w całości - wskazując na brak legitymacji procesowej powoda do występowania jako powód w sprawie z uwagi na dokonanie przelewu wierzytelności dochodzonej pozwem na rzecz (...) Standaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W..

Pozwana podniosła także zarzut przedawnienia roszczenia oraz „niezgodność kwot dochodzonych pozwem”.

(pismo procesowe pozwanej, k.197)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 listopada 2018 roku H. K. zawarła z (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. umowę kredytu gotówkowego oznaczoną nr (...) na kwotę 307.189,54 zł (ust. II Umowy lit. A pkt 1). Kredyt przeznaczony był na cele konsumpcyjne niezwiązane z działalnością kredytobiorcy oraz na sfinansowanie prowizji należnej banku z tytułu udzielenia kredytu w wysokości 72.189,54 zł. (ust. II lit. B pkt. 1-3 Umowy).

Jako okres kredytowania wskazany został przedział czasowy od dnia 20 listopada 2018 roku do dnia 15 października 2026 roku. Całkowita kwota kredytu określona została na 235.000 zł (ust. II lit. C i D Umowy). Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 6,40% w stosunku rocznym. Wysokość stopy procentowej, zgodnie z zapisami umowy, ustalana była jako suma zmiennej stopy bazowej obowiązującej w banku, a wynoszącej 1,72% oraz stałej marży banku wynoszącej 4,68%, przy czym jej wysokość nie mogła być wyższa niż wysokość odsetek maksymalnych (ust. II lit. G pkt. 1 - 3 Umowy).

W przypadku braku spłaty należności z tytułu umowy w terminie jej wymagalności, Bank zastrzegł sobie prawo do pobierania od kwoty zaległej odsetek wg. zmiennej stopy procentowej dla zadłużenia przeterminowanego wynoszącej 14% w stosunku rocznym (ust. II lit. H Umowy).

Pozwana zobowiązała się do spłaty udzielonego kredytu wraz z należnymi opłatami, prowizjami i odsetkami w 95 równych kapitałowo-odsetkowych ratach, płatnych na rachunek kredytu wskazany w umowie, przy czym pierwsza rata w wysokości 4.126,42 zł miała zostać uiszczona dnia 17 grudnia 2018 roku, kolejne natomiast do 15-go dnia każdego miesiąca w kwocie 4.126,42 zł. Ostatnia rata miała mieć charakter wyrównawczy i opiewać na kwotę 4.126,95 zł, płatną w dniu 15 października 2026 roku (ust. II lit. J pkt 1-2 Umowy).

Stopa bazowa wpływająca na wysokość odsetek ulegała zgodnie z treścią umowy zmianom w okresach 3-miesięcznych liczonych od pierwszego dnia miesiąca, w którym zawarta została umowa kredytu. Jej poziom stanowiła średnia arytmetyczna stopy referencyjnej WIBOR 3M w wysokościach obowiązujących w ostatnich 5 dniach roboczych poprzedzających ostatni dzień roboczy poprzedniego okresu kalendarzowego. Stawka ulegała zmianie w przypadku, gdy stawka wyliczona w oparciu o powyżej wskazany mechanizm różniła się od poprzedniej jego wysokości o co najmniej 0,0001% (ust. III pkt. 1.1-1.2 Umowy).

Strony uzgodniły, iż stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego będzie równa odsetkom maksymalnym za opóźnienie w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego (ust. III pkt 1.11 Umowy).

Powód zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia m.in. w przypadku braku spłaty kwot kredytu w terminach ich wymagalności lub niedotrzymania przez klientów warunków udzielenia kredytów określonych w umowie, utraty przez klienta zdolności kredytowej lub wykorzystania przez niego środków pochodzących z kredytu w sposób niezgodny z ustalonym ich przeznaczeniem. Wypowiedzenie dokonywane miało być w formie pisemnej pod rygorem nieważności, przy czym w dniu następującym po upływie terminu wypowiedzenia, niespłacona część kredytu wraz z odsetkami stawała się zadłużeniem wymagalnym przeterminowanym, z prawem do pobierania przez bank z tego tytułu odsetek od zadłużenia przeterminowanego (ust. III pkt 6.2 Umowy).

(umowa, k. 35-44)

Pozwana złożyła dyspozycję wypłaty kredytu, na skutek której na jej rzecz wypłacona została przez powodowy bank kwota 235.000 zł z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne, zaś kwota 72.189,54 zł z tytułu „prowizji za udzielenie kredytu” przekazana została na rachunek banku.

(dyspozycja, k.45)

Początkowo pozwana dokonywała spłaty kredytu w terminach przewidzianych harmonogramem kredytu. Z czasem wpłaty dokonywane zaczęły być w sposób nieregularny, naruszający postanowienia wynikające z umowy kredytu.

(okoliczność bezsporna, podana w pozwie i niezakwestionowana przez pozwaną, historia spłat kredytu k. 86-89)

Z uwagi na zaległości w spłacie zobowiązania, pismem z dnia 1 kwietnia 2019 roku powód wezwał H. K. do uregulowania zadłużenia w kwocie 4.136,02 zł w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma, Bank w treści pisma pouczył również pozwanego o prawie do złożenia przez niego wniosku restrukturyzacyjnego na podstawie art. 75c ustawy Prawo Bankowe w ciągu 14 dni roboczych od otrzymania niniejszego pisma.

Wezwanie to doręczono pozwanej w dniu 25 kwietnia 2019 roku.

(wezwanie do zapłaty, k.70, kopia potwierdzenia doręczenia k. 75)

W piśmie skierowanym do pozwanej i datowanym na dzień 21 maja 2019 roku (...) Bank SA dokonał wypowiedzenia umowy kredytu z uwagi na niedotrzymanie terminów płatności rat zobowiązania. W treści pisma wskazano, iż kwota

należności na dzień 20 maja 2019 roku wynosi łącznie 304.183,97 zł (w tym 299.454,27 zł – kapitał, 4.620,92 zł – odsetki umowne, 108,78 zł – odsetki karne).

Wypowiedzenie doręczono H. K. w dniu 4 czerwca 2019 roku.

(wypowiedzenie umowy, k.83; kopia potwierdzenia doręczenia k. 82)

Pismem z dnia 30 grudnia 2020 roku pozwana zawiadomiona została przez powoda o przelewie wierzytelności przysługujących powodowemu (...) Bank Spółce Akcyjnej w związku z zawartą między stronami umową kredytu na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W..

(pismo powoda, k.132)

Przyjmując, że właściwa kwota kredytu podlegającego spłacie na zasadach określonych w umowie stron wynosiła 235.000 zł oraz uwzględniając wpłaty dokonywane przez pozwaną:

- na dzień 25 kwietnia 2019 roku po stronie pozwanej występowała zaległość w kwocie 3802,99 zł, natomiast na dzień 4 czerwca 2019 roku zaległość w kwocie 7350,90 zł.

Aktualnie pozostaje do spłaty kapitał kredytu w kwocie 227.634,50 zł, natomiast suma niezapłaconych odsetek kapitałowych naliczonych do dnia 4 lipca 2019 roku wynosi 4.374,86 zł, z kolei suma niezapłaconych odsetek za opóźnienie naliczonych za okres do dnia 11 grudnia 2019 roku wnosi 14.093,68 zł.

(opinia biegłej z zakresu bankowości i finansów M. R., k.160-165)

Wyżej wymienionych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o kopie dokumentów złożonych przez strony w toku sprawy, których wiarygodność nie była kwestionowana.

Wydaną w sprawie niniejszej opinię biegłej z zakresu bankowości i finansów należało uznać za dowód wiarygodny – żadna ze stron postępowania nie zgłosiła tego rodzaju zarzutów co do treści opinii, które podważałyby jej wiarygodność jako dowodu w sprawie niniejszej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podstawą prawną dla wydania w niniejszej sprawie wyroku na posiedzeniu niejawnym był przepis art. 15zżs² ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z 2020 roku z późniejszymi zmianami). Przepis ten pozwala sądowi pierwszej instancji – po przeprowadzeniu w całości postępowania dowodowego – zamknąć rozprawę i wydać wyrok na posiedzeniu niejawnym, po uprzednim określeniu stronom terminu na zajęcie na piśmie końcowych stanowisk w sprawie. W niniejszej sprawie przeprowadzono rozprawę w dniu 18 listopada 2021 roku, na której strony nie stawily się i nie zgłosiły żadnych dalszych wniosków dowodowych. Zostało wówczas wydane postanowienie o określeniu stronom terminu 21 dni na złożenie pism procesowych zawierających ich końcowe stanowiska procesowe (k. 186).

W pierwszej kolejności – z uwagi na złożenie w toku postępowania pism procesowych przez podmiot nie będący stroną postępowania, tj. (...) (...) oraz na zarzut podniesiony przez pozwaną co do braku legitymacji po stronie (...) Bank SA - odnieść należy się do kwestii legitymacji procesowej czynnej.

Pozew w sprawie niniejszej złożył (...) Bank S.A. i nigdy pozwu tego nie cofnął. W dacie złożenia pozwu i w dacie jego doręczenia pozwanej (2 czerwca 2020 rok) wyżej wskazany bank pozostawał wierzycielem H. K. z tytułu spłaty wyżej opisanego kredytu - umowę przelewu wierzytelności, na którą powołuje się pozwana, miała miejsce później, tj. w dniu 19 listopada 2020 roku (k. 197, 198). Tym samym nie było w sprawie niniejszej żadnych podstaw prawnych do zastosowania art. 196 §1 k.p.c., gdyż przepis ten znajduje zastosowanie wówczas, kiedy powód (podmiot, który

złożył pozew) już w dacie złożenia pozwu nie posiada legitymacji procesowej – takową powód (tj. (...) Bank S.A.) posiadał zarówno w dacie złożenia pozwu jak i w dacie doręczenia odpisu pozwu pozwanemu. Z tego względu, z mocy art. 192 pkt 3 k.p.c., zbycie w toku postępowania w sprawie niniejszej wierzytelności pieniężnej objętej pozvem na rzecz osoby trzeciej nie miało żadnego wpływu na dalszy tok postępowania sądowego – zwłaszcza, że pozwana nie złożyła oświadczenia o wyrażeniu zgody na wstąpienie (...) (...) do udziału w sprawie w miejsce pierwotnego powoda. Legitymację procesową w sprawie niniejszej zachowuje zatem (...) Bank SA.

Przechodząc do oceny materialnej zasadności powództwa stwierdzić należy, co następuje. Pozwana nie kwestionowała tego, że opisana w pozwie umowa kredytu została przez strony zawarta, a cała właściwa kwota kredytu (tj. 235.000 zł, z pominięciem prowizji banku, o której poniżej) została pozwanej wypłacona. Nie było zatem przedmiotem sporu między stronami to, że zawarły one w formie pisemnej umowę kredytu, do której zastosowanie znajduje art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. poz. 1876 z 2017 roku). Na skutek zawarcia przez strony wyżej przywołanej umowy kredytu i uruchomienia kredytu powstało zobowiązanie pieniężne pozwanej względem powoda do ratalnej spłaty kapitału kredytu wraz z odsetkami kapitałowymi. Jak już wyżej wskazano, w umowie kredytu strony przyznały powodowi uprawnienie do wypowiedzenia kredytu (tj. do złożenia oświadczenia woli skutkującego postawieniem całej należności głównej w stan natychmiastowej wykonalności) – jeżeli dojdzie do naruszenia przez pozwanego warunków spłaty kredytu. Ciężar dowodu co do terminowej spłaty rat kredytu obciążał, stosownie do treści art. 6 k.c., pozwaną jako kredytobiorcę – w szczególności dlatego, że nie sposób jest wykazać zaistnienia tzw. faktu negatywnego (tj. braku spłat kredytu), a zatem nie można od powoda jako kredytodawcy wymagać przedstawienia tego rodzaju dowodu. Powodowy bank przedstawił zresztą historię spłaty kredytu, której pozwana w żaden sposób nie zanegowała, jak również nie przedstawiła żadnych dowodów spłaty rat kredytu.

Do umowy stron znajdują zastosowanie także przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r. poz. 1497) z uwagi na treść art. 3 ust. 1 tej ustawy, rzeczywistą kwotę kredytu ustaloną z pominięciem skredytowanej prowizji banku (poniżej 255.550 zł) oraz wyraźnie wskazany w treści umowy cel konsumpcyjny kredytu udzielonego pozwanej. Strona powodowa nie kwestionowała tego, że pozwana zawarła umowę jako konsument w rozumieniu art. 23¹ k.c.

Stwierdzić wobec tego należy, że umowa stron jest częściowo wadliwa prawnie – w zakresie, w jakim określono w niej wysokość prowizji powoda „za udzielenie kredytu” konsumpcyjnego pozwanej na kwotę 72.189,54 zł, co stanowi ok. 30% właściwej kwoty kredytu tj. kwoty wypłaconej pozwanej przez bank (tj. kwoty 235.000 zł).

Zgodnie z treścią art. 69 ust. 2 pkt 9) Prawa bankowego, umowa kredytu powinna określać wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje – co oznacza, że prowizja za udzielenie kredytu nie jest obligatoryjnym (koniecznym) elementem umowy kredytu. Prowizja jest elementem dodatkowym (fakultatywnym) stosunku prawnego wynikającego z udzielenia kredytu, przy czym w praktyce obrotu bankowego prowizja od udzielenia kredytu jest traktowana jako swoistego rodzaju wynagrodzenie za czynności banku związane z zawarciem umowy i poprzedzające jej podpisanie (np. ocena zdolności kredytowej, przygotowanie i analiza dokumentów) – tzw. prowizja „przygotowawcza”. Zaznaczyć należy, że przy uwzględnieniu ekonomicznej istoty i koniecznej treści stosunku prawnego powstającego na podstawie umowy kredytu prowizja bankowa z pewnością nie stanowi głównego świadczenia pieniężnego obciążającego kredytobiorcę (tym jest bowiem – stosownie do treści art. 69 ust. 1 Prawa bankowego – zwrot kapitału kredytu wraz z odsetkami kapitałowymi określonymi w umowie), w szczególności także z uwagi na swoją fakultatywność.

Prowizja „za udzielenie kredytu” – o ile niczego innego nie zastrzeżono wyraźnie w umowie stron – nie stanowi wynagrodzenia banku za korzystanie z kapitału kredytu, gdyż wynagrodzeniem takim są odsetki kapitałowe. Oznacza to, że prowizja bankowa nie jest głównym świadczeniem umownym, o jakim mowa w art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., a zatem jej wysokość ustalona w umowie z konsumentem może i powinna być przedmiotem badania przez sąd z urzędu w oparciu o treść art. 385¹ k.c. (dodać należy, że nawet w razie przyjęcia poglądu przeciwnego, tj. w razie uznania prowizji za jedno z głównych świadczeń umownych w ramach umowy kredytu, jej wysokość ustalona w umowie z konsumentem może oraz powinna podlegać badaniu przez sąd przez pryzmat zasad współzycia społecznego, a to z uwagi na treść

art. 58 §2 k.c.). Podkreślić należy, że obowiązek sądu dotyczący badania z urzędu klauzul umownych, dotyczących m.in. wygórowanych kwotowo lub procentowo prowizji bankowych wynika w szczególności z jednoznacznych w tym zakresie postanowień art. 6 ust. 1 oraz 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L nr 95, str. 29) oraz z treści art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. mówiącego o tym, że niedozwolone postanowienia umowne nie wiążą konsumenta, co oznacza skutek prawny następujący z mocy samego prawa, który zatem sąd z własnej inicjatywy ma obowiązek ustalić i uwzględnić. Sąd rozpoznający sprawę niniejszą w pełni podziela w tej kwestii pogląd prawny wyrażony w uchwale SN z dnia 27 października 2021 r. (III CZP 43/20).

Zaznaczyć trzeba, że postanowienia umowne określające inne niż odsetki koszty kredytu konsumenckiego, np. prowizje kredytodawcy, mogą zostać uznane za klauzule abuzywne, nawet jeśli ich wysokość nie przekracza maksymalnych kwot takich kosztów określonych w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim (por. uchwała SN z dnia 27 października 2021 r., III CZP 43/20). Przepis art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim nie jest przepisem szczególnym, który wyłączałby stosowanie 385⁽¹⁾ i nast. K.c. w odniesieniu do umów kredytu konsumenckiego (w tym także pożyczki konsumenckiej) zawartych w okresie od dnia 11 marca 2016 roku – omawiane przepisy kreują bowiem dwa niezależne od siebie wzorce kontroli zgodności z prawem postanowień umownych. W obecnym stanie prawnym postanowienia umowne dotyczące wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu muszą spełniać zarówno wymóg z art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, jak i nie mogą stanowić postanowień niedozwolonych w rozumieniu 385¹ i nast. K.c., co potwierdza treść wyżej przywołanej uchwały SN z dnia 27 X 2021 roku.

Zaznaczyć należy, że art. 76 Konstytucji RP nakłada na wszystkie organy władzy publicznej, w tym na sądy powszechne, obowiązek ochrony konsumenta – w granicach przewidzianych prawem, tj. przede wszystkim przepisami ustawowymi, a przy tym także z uwzględnieniem norm prawa Unii Europejskiej. Podstawowym narzędziem tej ochrony w praktyce obrotu prawnego jest instytucja przewidziana w art. 385¹ i nast. K.c., tj. ciążący przede wszystkim na sądach powszechnych obowiązek badania, czy nieuzgodnione indywidualnie klauzule umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami nie naruszają interesu konsumenta w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego.

Z uwagi na znaczną wysokość prowizji ustalonej w wyżej przywołanej umowie kredytu należało zatem z urzędu rozważyć, czy postanowienia umowy stron zastrzegające prowizję w wysokości ponad 72.000 zł „za udzielenie kredytu” pozwanej zawierającej umowę w charakterze konsumenta oraz przewidujące doliczenie tej kwoty do salda kredytu nie stanowią postanowień niedozwolonych w rozumieniu wyżej przywołanych przepisów prawa. Jak już wyżej wskazano, postanowienia umowne określające wysokość prowizji nie określają głównych świadczeń stron umowy kredytu. Nie zostało także wykazane przez powoda w jakikolwiek sposób, aby wysokość prowizji została indywidualnie uzgodniona z pozwaną – w tym zakresie ciężar dowodu spoczywał na powodzie (art. 385¹ §4 k.c.), który nie przedstawił żadnych dowodów w tej kwestii.

Przechodząc do merytorycznej oceny wyżej wskazanej klauzuli umownej stwierdzić należy, że w przypadku kredytu konsumpcyjnego na kwotę 235.000 zł (tylko ta kwota jest istotna w omawianym tutaj kontekście, co wynika z treści art. 5 pkt 6 i 7 ustawy o kredycie konsumenckim, które wyraźnie rozdzielają pojęcie całkowitej kwoty kredytu od pojęcia całkowitych kosztów kredytu – na gruncie przepisów tej ustawy całkowita kwota kredytu nie obejmuje żadnych kosztów kredytu, w tym prowizji i kosztów ubezpieczenia, choćby zostały przez bank skredytowane) prowizja w wysokości ponad 72.000 zł tj. ponad 30% rzeczywistej kwoty kredytu, musi być uznana za ewidentnie i rażąco oraz w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami naruszającą interesy pozwanych będących konsumentami, a wyżej wskazane postanowienie umowne miało na celu wyłącznie wzbogacenie banku będącego kredytodawcą kosztem pozwanej.

Z całokształtu umowy stron wynika, że jest to prowizja banku za samo udzielenie kredytu pozwanej (tj. za czynności banku związane z samym udzieleniem kredytu, w tym zapewne za ocenę zdolności kredytowej pozwanej), a nie za jakiegokolwiek inne, późniejsze czynności związane z realizacją umowy, np. z wystawianiem dla pozwanej zaświadczeń czy wezwań do zapłaty. Tak rozumiana prowizja nie może być jednak przez bank traktowana jako

kolejny – obok umownych odsetek kapitałowych – element jego wynagrodzenia za korzystanie przez konsumenta z udostępnionego mu kapitału kredytu, a to dlatego, że jedynym przewidzianym prawem wynagrodzeniem tego rodzaju są odsetki kapitałowe. Uznanie, że prowizja (podobnie jak odsetki kapitałowe) jest wynagrodzeniem banku za korzystanie przez kredytobiorcę z kapitału kredytu oznaczałoby w istocie, że prowizja stanowi - w pewien sposób ukryty – element odsetek za korzystanie z kapitału, co prowadziłoby w wielu przypadkach do obejścia przepisów ustawowych dotyczących maksymalnej wysokości odsetek. Co więcej, takie rozwiązanie w sposób rażąco naruszałoby interes konsumentów będących kredytobiorcami, skoro prowizja pobierana jest jednorazowo i z góry za cały okres kredytowania, a w przypadku wcześniejszego wypowiedzenia umowy przez bank jej wysokość nie podlega redukcji (obniżeniu), co oznacza, że tak rozumiane wynagrodzenie za korzystanie z kapitału byłoby oderwane od długości okresu kredytowania, co rażąco narusza interes kredytobiorców (podobnie jak to, że wynagrodzenie to płatne jest „z góry” i – jako kwota skredytowana – podlega oprocentowaniu).

Co więcej, jak już wyżej wskazano, treść umowy stron w żaden sposób nie pozwala na przyjęcie, że zgodną wolą stron umowy było to, aby wyżej wskazana „prowizja za udzielenie kredytu” stanowiła element wynagrodzenia banku za korzystanie przez pozwaną z kapitału kredytu w okresie kredytowania, a zatem prowizja ta nie może być w ten sposób traktowana – musi być natomiast uznana za wynagrodzenie banku za czynności poprzedzające zawarcie umowy i składające się na samo zawarcie umowy (badanie dokumentów złożonych przez pozwaną, ocena ich zdolności kredytowej, przygotowanie treści umowy i towarzyszących jej dokumentów dodatkowych). Prowizja w kwocie ponad 72.000 zł jako wynagrodzenie za tego rodzaju czynności musi być uznana za rażąco wygórowaną, sprzeczną z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami korzyść majątkową, którą bank w istocie jednostronnie zastrzega dla siebie kosztem klienta będącego konsumentem, stąd też wyżej przywołane postanowienie umowne musi być uznane w całości za niedozwolone na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego, wyżej przywołane postanowienie umowne z mocy prawa i od chwili zawarcia umowy nie wiązało pozwaną w żadnym zakresie w ramach omawianego tutaj stosunku prawnego kredytu – co z kolei oznacza, że bank nie był uprawniony do przypisania sobie prowizji w wyżej wskazanej kwocie oraz do powiększenia o tę kwotę należności przysługującej mu od pozwaną.

Brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że bez zakwestionowanego wyżej postanowienia umownego umowa stron nie mogła być wykonywana lub była sprzeczna z prawem, wobec czego strony pozostawały związane pozostałymi postanowieniami umownymi, co oznacza konieczność przyjęcia, że pozwana była zobowiązana do zwrotu – w 95 równych ratach miesięcznych kapitałowo-odsetkowych – wypłaconej jej kwoty kredytu wynoszącej 235.000 zł. Z wydanej w niniejszej sprawie i niezakwestionowanej co do jej poprawności matematycznej opinii biegłej wynika wysokość rat spłaty kredytu przy tak ustalonych założeniach oraz to, że nawet przy takich założeniach powstało po stronie pozwaną opóźnienie w spłacie rat kredytu uzasadniające wypowiedzenie umowy.

Jak już wyżej wskazano, w umowie kredytu strony przyznały powodowi uprawnienie do wypowiedzenia kredytu (tj. do złożenia oświadczenia woli skutkującego postawieniem całej należności głównej w stan natychmiastowej wykonalności), jeżeli dojdzie do naruszenia przez pozwaną warunków spłaty kredytu – co jest zgodne z treścią art. 75 ust. 1 Prawa bankowego. Naruszenie takie po stronie pozwaną wystąpiło już wiosną 2019 roku i uzasadniało zastosowanie przez bank wyżej opisanej, przewidzianej prawem procedury wypowiedzenia. Pozwana nie kwestionowała tego, że doręczono jej wyżej przywołane pisma powoda. Zachowany został wymóg z art. 75c ust. 2 Prawa bankowego, gdyż w wezwaniu datowanym na 1 kwietnia 2019 roku zawarto pouczenie dla pozwaną o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację kredytu. Nie zostało wykazane, aby pozwana w terminie 14 dni od daty doręczenia jej wezwania do zapłaty zaległości (lub kiedykolwiek później) skorzystała z możliwości złożenia takiego wniosku. Wobec powyższego doręczone pozwaną w dniu 4 czerwca 2019 roku wypowiedzenie kredytu uznać należy za prawnie skuteczne. Tym samym, na skutek zalegania przez pozwaną w spłacie rat kredytu, kredyt został przez powoda skutecznie wypowiedziany, z zachowaniem wymogów określonych w art. 75 ust. 1 oraz art. 75c ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2020 roku, poz. 1896) – ze skutkiem począwszy od dnia 5 lipca 2019 roku.

Pozwana – jak wynika z niekwestionowanej przez strony opinii biegłych – jest zobowiązana do zapłaty na rzecz powoda:

- zaległego kapitału kredytu w kwocie 227.634,50 zł (wraz z należnymi na podstawie art. 481 §1 k.c. odsetkami za opóźnienie w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie za okres od 12 grudnia 2019 roku),
- suma niezapłaconych odsetek kapitałowych naliczonych do dnia 4 lipca 2019 roku w kwocie 4.374,86 zł,
- sumy niezapłaconych odsetek za opóźnienie naliczonych za okres do dnia 11 grudnia 2019 roku w kwocie 14.093,68 zł.

W wyżej wskazanym zakresie powództwo podlegało uwzględnieniu, natomiast w pozostałej części – oddaleniu.

Nie znajduje podstaw podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia (art. 117 k.c.). Z treści art. 118 k.c. wynika, że termin przedawnienia roszczeń powoda wynosi 3 lata. Skoro roszczenia powoda dotyczą okresu od daty uruchomienia kredytu (tj. od listopada 2018 roku), a już w dniu 16 grudnia 2019 roku (data złożenia pozwu w EPU) doszło - zgodnie z treścią art. 123 k.c. – do przerwania biegu przedawnienia, to roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu w żadnej części.

Powód jest stroną wygrywającą proces w 76% co do objętej pozwem należności głównej (227.634,50 zł : 299.454,27 zł). Zgodnie z treścią art. 100 k.p.c. pozwana, która dotychczas żadnych kosztów procesu nie poniosła, powinna w takiej samej części zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty postępowania. Koszty te wyrażają się kwotą 25.790 zł (wynagrodzenie pełnomocnika procesowego 10.800 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, opłata sądowa od pozwu 14.973 zł). Pozwana powinna zwrócić powodowi 76% tych kosztów, tj. sumę 19.600,40 zł – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od daty uprawomocnienia się wyroku (art. 98 §1¹ k.p.c.).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 roku, poz. 300) należało rozdzielić między strony procesu nieuiszczone koszty sądowe, czyli pokryte tymczasowo z funduszy Skarbu Państwa wydatki na wynagrodzenie biegłego z zakresu bankowości i finansów w kwocie 501,93 zł (postanowienie k. 167). Koszty te w 76% obciążają pozwaną (kwota 381,47 zł), a pozostałej części powoda (120,46 zł).

Ponadto, na podstawie art. 80 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należało zwrócić powodowi nadpłaconą część opłaty sądowej od pozwu (pomniejszoną o wyżej wskazaną kwotę 120 zł). Skoro należność główna objęta pozwem wynosiła 299.455 zł i nie ma podstaw do powiększenia o jej o kwotę zaległych odsetek, to prawidłowa kwota opłaty sądowej od pozwu wynosi $299.455 \text{ zł} \times 0,05 = 14.973 \text{ zł}$. Skoro powód pokrył opłatę sądową od pozwu w kwocie $4065 \text{ zł} + 12.192 \text{ zł} = 16.257 \text{ zł}$, to nadpłacił 1284 zł – kwota ta podlega zwrotowi na rzecz powoda, po odliczeniu wyżej wskazanych kosztów sądowych w kwocie 120 zł.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pozwanej – z pouczeniem o terminie 2 tygodni na złożenie apelacji od wyroku.

Dnia 9 sierpnia 2022 roku